

СТАНОВИЩЕ

относно представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ / по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Международна журналистика), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 99/ 20.11.2020 г.

Автор на становището: проф. дсн Петранка Димитрова Филева

Кандидат/и: гл. ас. д-р Ралица Цветанова Ковачева

I. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса научно-образователна продукция

Кандидатката се представя за участие в конкурса с 13 публикации, сред които две монографии, две глави от книга в съавторство и 9 научни статии в авторитетни издания и сборници. Всички представени за участие в конкурса трудове се разполагат в научното поле на международната журналистика. Позовавайки се на утвърдени теории и знания по отношение на международната журналистика и международните новини, кандидатката формулира актуални проблеми и ги анализира в широк контекст с помощта на интердисциплинарни похвати.

На първо място, Ралица Ковачева очертава нови граници на научното поле на международната журналистика, както териториални, така и тематични. Разграничаването не е по „тук и там“, „близо и далеч“, а по роля за „приближаване и смаляване на големия заплашителен свят до представите и мащабите на „традиционния“, „неподвижния“ човек; за превръщането на ценностното противопоставяне от източник на перманентна тревожност и остри конфликти в продължителен и общественополезен разговор“. Именно с намерението да изгради конструкция за такъв полезен за обществото разговор тя приема да анализира пет фактора, които според нея определят състоянието на международната журналистика днес - постистината, политическата поляризация, политиката на идентичността, популизмът и пропагандата. Разглежда ги като свързани помежду си обществени процеси, проявяващи се в световен мащаб, но с голямо значение за международната журналистика и с потенциал за разкриване на българския контекст.

Темите, които Ралица Ковачева избира за анализ в хабилитационния си труд или в представените за конкурса публикации (несъмнено и в големия брой научни доклади и журналистически публикации по актуални въпроси), са нови за полето на международната

журналистика и са проследени в развитие. Бих отбелязала добре очертаната връзка между политическата поляризация, дължаща се според авторката на политиката на идентичността и на популизма. Постистината и пропагандата изглеждат позиционирани като първата и последната брънка на веригата, като „източник“ и „отзвук“ в един комуникационен канал, който трябва да се наблюдава в неговата цялост и обвързаност. И в него социалните медии намират своето място на двигател или трансмисия, с нови роли на аудиторията и с растящи рискове за журналистиката и публичността. Всичко това е интересното и новото в работата на Ралица Ковачева през последните години, съставило ядрото на хабилитационния ѝ труд и основните му послания.

Според мен Ралица Ковачева може да се похвали с формулирането на нови и убедително доказани чрез емпирични проучвания теоретични постановки. Публикуваният като монография дисертационен труд „Център и периферия на европеизираните публични сфери“ е първото изследване в българската научна литература, което разглежда европейската публична сфера през теорията за центъра и периферията. Монографията интерпретира европейската публична сфера като мрежа от комуникиращи помежду си европеизирани публични сфери, където центърът е активен и дискурсивно влиятелен, а периферията – пасивна, реактивна и дистанцирана. С помощта на данни от голямо и прецизно емпирично изследване (3356 регистрирани и анализирани информационни единици) тя предлага дефиниция на процеса на периферизация като обратен на европеизацията и описва този процес с добре формулирани показатели.

С много данни и разнообразни методи на емпиричен анализ е представена относително новата тема за хибридните войни и хибридните заплахи. В публикацията „Хибридната война: политическа употреба и медийна репрезентация“ се прави сравнителен анализ на използваните дефиниции в политически документи на ЕС и НАТО и в български политически документи. Анализът на политически документи за извеждане на хипотези е относително нов метод, който авторката използва в няколко свои публикации и успешно го съчетава с анализ на съдържание и анализ на случаи. Благодарение на това установява разминаване между значението по дефиниция и значението, приписвано на едно или друго понятие в българското публично пространство. Илюстрира и „войната“ между двете големи медийни групи на българския пазар чрез анализ на значенията, приписвани на понятието „хибридна война“.

В трудовете на Ралица Ковачева има една ключова дума, белязала местата с приноси и това е думата ценност, ценности. На първо място бих споменала професионалното

отношение на авторката към разбирането за информационните ценности, които оказват влияние върху подбора на международните новини - станали класика заради известната класификация по модела на Йохан Галтунг и Мари Руге. Тя не просто ги представя и критично оценява, а ги маркира като подходящи за анализ в следващите раздели по отношение на психологията на възприятията или по отношение на влиянието на културата и идеологиите върху международната журналистика. На второ място може да поставим темата за ценностното противопоставяне, присъстващо в текстовете за политическата поляризация или етноцентризма, още повече в анализите за противопоставянето между европейските и традиционните ценности, по-специално отнесено към българската ситуация и българските случаи.

Ралица Ковачева умее да синтезира голям обем теоретично знание в ясни тези и изводи. Впечатляващ е резултатът от кратки, но плътни позовавания на авторитетни източници, които бързо преливат в разширени от нея обосновки и изводи, така че да се разкрие най-важното за разглеждания проблем. Могат да се дадат много примери, преди всичко в двете представени в този конкурс самостоятелни монографии. Благодарение на този стил се постига видимост на приносите на кандидатката, способна да интерпретира и да формулира теоретична теза, а след това да я илюстрира много богато с добре подбрани актуални емпирични проучвания, свои оригинални изследвания или най-показателни случаи.

Именно богатите на данни оригинални емпирични проучвания на Ралица Ковачева са предпоставка за реални научни приноси. В едни случаи тя надгражда актуални теоретични разработки и изследвания със свои и добавя българския контекст към световния или европейския. В други случаи формулира свои нови тези и ги доказва с помощта на собствено емпирично проучване, като добавя метода на анализ на политически документи към анализа на медийно съдържание или анализа на случаи.

II. Бележки и препоръки

Нямам забележки по представените трудове. Статиите са публикувани в авторитетни издания, монографиите са ясно позиционирани в полето на международната журналистика, развиваща се като интердисциплинарна наука и като система, отворена към динамичните промени в социалната, политическата и икономическата среда на съвременния глобализиран свят. Активната журналистическа, преподавателска и обществена дейност на кандидатката очертават силното ѝ присъствие в академичната общност. Бих препоръчала в бъдещите си планове да включи разработки, посветени на така наречената глобална журналистика, която

по дефиниция не влиза в противоречие с международната или местната журналистика, а има мисията да обедини чуждото и местното, като постави по-голям акцент върху въпроси, засягащи еднакво всички държави - като миграцията, изменението на климата, индустриалното замърсяване, укриването на данъци и много други, които не могат да бъдат разбрани и анализирани през по-тесния национален или международен обектив.

Заклучение

Оценявам най-високо представените за конкурса публикации, както и преподавателската и журналистическата дейност на Ралица Ковачева. Приемам справката за приносите, представена от кандидатката.

Заявявам най-категорично, че ще гласувам убедено за това, гл. ас. д-р Ралица Цветанова Ковачева да заеме академичната длъжност „доцент” в СУ „Св. Климент Охридски” в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Международна журналистика).

Дата: 10.03.2021

Член на журито:

Проф. дсн Петранка Филева